Бүхы орнуудай пролетариар, нэгэдэгты.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 298 (3302) 1941 оной декабриин 18. четверг СЭН 15 МҮНГЭН

ТҮРЭЛ УЛААН АРМИДАА УЛАМ ЕХЭЭР ТУҺАЛАЯ

(„Правдын" түрүү бэшэгһээ)

Москвае эзэлэн абаха гэһэн немецкэ түсэбэй хамха һүрэһэн Москвада орохо замууд дээрэ Гитлеровскэ һүрэг дэлгэрмэшэдэй ...лдэжэ бута хяа сохиуулһан туй ехэ баярые асарһан мэдээн ...ны орон соомнай сэхилгаан ...энги түргэнсөөр тараһан байна. ...эн зоригто советскэ сэрэгүүдтэ ...амнуулһан фашистска галзуу ...охосууд һүүлээ хабшан ябажа ...ааа сташаа тэрьедэжэ ... Энээн тухай мэдээсэлые ...оскватагайхид бүр мүн тэрэшэлэн ...анай эхэ ороной үргэн дайдада ...ааһуугаа бухы советскэ хүнүүд ...ьхэлэйнгээ гүнһөө баярлан ...улаһан байха юм.

Москвае хамгалха ябадал болгоо сталинска бита гарта байна ...жэ бухы арад зонай мэдэлхэй ...эн. Столицадамнай тохёолдоһон ...үүртэ аюул хүдэл Ленин—Сталинай агууехэ партиг ба советэ правительствые тойруулан ...анай ороной ажалшадые бүри ...ргэ нэгтэй жагсаагаа. Нангин толицыемнай эзэлэн абаха зо... ...лготойгоор шуһана Гитлерэй ...уһан немецкэ булимтарагша... ...ай һүрэг олон ударга сэрэгүү... ... хяа һамна сохиһон түрэл ...ан Армида улаан зүрхэнэй ...ярые хүргэһэн ба энэрхы дураа ...аруулһан үгэнүүд хаа хаанаа ...аа ерэжэ байна. Москвада орохо замууд дээрэ дайсаниие ила... ...ан ябуулгануудые эмхидхэгшэ, ...ухы немецкэ булимтарагшадые ...бол бута хяа сохижо илаха ...бадалые эмхидхэгшэ, Обороныи ...радай Комиссар ба Үндэсэй ...оборонын Комитедэй Түрүүлэгшэ ...үрэл Сталиндаа хэлэшэгүй ехэ ...ураган байнаа харуулһан баяй ...ай үгэнүүд хаа хаанаһаа ерэжэ ...айна.

Москвагай түлөө болоһон байлдааануудта туйлаһан илалтада зо... ...юулагдажа, хүдэлмэришэн, та... ...ешан ба интеллигенциин ми... ...инг ба суглаанууд фабрика ба ...завод бүхэндэ, предприяти бухэн... ..., түмэр харгынуудаар, эмхи ...ургаан бүхэндэ, колхоз бү... ...эндэ ба Улаан Армиин ...астынууд бүхэндэ мүнөө хала ...ложо байна. Агууехэ Сталинай ...үтэлбэри доро ябахадамнай ...ухы фронтнууд дээрэ туй... ...аха илалта лаб хангадаха ба ...немецкэ булимтарагшад бүгэдөө... ...ө хюдагдаха гэһэн хэлбэриие... ...үй бата этигэл харуулһан хүсэл ...ерлые мажай ороной ажалшад ...тэ бүхэндөө хэлжэ тэмдэглэнэ. Москвада орохо замууд дээрэ советскэ сэрэгүүд амаргүй ехэ ...илалтые туйлаа, энэнь хаана нү... ...ер Сталинай сэрэгэй ябуулгын ...эсэн мэргэн ухаан бэлигэй аша ...туһа гэжэ бидэнэр бултадаа мэ... ...дэрнэбди гэһэн үгые московско ...түмэр харгын хүдэлмэришэлэй ...митинг дээрэ хүдэлмэришэн нүхэр ...Красиков хэлэһэн байна.

Сталинай ударидалга доро урагшаа!—гэһэн лозунг болбол маргай боец, командир ба политхүдэлмэрилэгшэдэй, мүн тэрэшэлэн бухы арадаймнай лозунг мүн байна.

Маргай баруун фронтын сэрэгүүд Москва шадар дайсанда нилээдгүй шанга сохилто хээ. Типгэбэшье дайсан үгы хэлээдүй. Манай эхэ ороно тохёолдоһон аюул урдынгаа хэбээр. Дайсанда эзэлүүдэһэн советскэ район ба областынуудта манай эгэшэ ба ахадуунэр германска булимтарагшадта тамалуулан зобожо байна. Москва шадарай газар дайдадээрэ байдаануд үргэлжэлөөр. Дайсан болбол Ленинградай дэргэдэ, Севастополийн дэргэдэ байһан зандаа. Донбассай тосхонууд сооруур хатуу шанга байлдаануд боложод байна. Москвада орохо замууд дээрэ гитлеровскэ сэрэгүүдэй диилдэһэн ябадалые германска дээрмэшэ империализмын армиие сүм бута хяа сохихо

И. В. Сталинда элигээһэн генерал Вл. Сикорскын телеграмма

Москва, господин президент Сталинда

Дайсанай добтолһон эгээл голшуулла зүүдтэ героическа Улаан Армиин туйлаһан шэнэ амжалтануд тухай господин министр Вышинский намда дуулгаба.

Танда, энэ армиин вожль ба сихидхэн байгуулагшада бүгэдэн хэрэгэй түлөө арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө ябуулжа байгаа тэмсэлдэхи тэрэ армиин ябуулганууддаар баясаһалжа мэдүүлнэб. Мүнөө үедэ урда зүг ба Москва шадар туйлагдаһан илалтануд һаяын лэ сагаа туйлагдаха тэрэ шидхэхы ба эсэсэй илалтын эхи һуурынь болоно гэжэ гүнзэгыөөр этигэнэб

Сикорский.

Үндэсэй часта

Дайсанай сэрэгүүдтэ үшөө нэгэ сохилто хэгдэбэ

Калининска фронтын сэрэгүүд хатуу шанга байлдаануудые хэнэгэй һүүлээр энэ оной декабриин 16-да Калинин городые эзэлбэ. Калинин городэй оршондо болоһон байлдаануудта манай сэрэгүүд болбол генерал-полковник Штраус гэдэгэй 9-дахи немецкэ армида хабаатай ябган сэрэгэй 83-дахи, 110-дахи, 129-дэхи, 161-дэхи, 162-дохи ба 251-дэхи дивизинүүдые хяа сохижо, тэрэ армида тон ехэ гэзэлтэ үзүүлһэн байна. Бута сохигдоһон дайсанай дивизинүүдэй үлэгдэлнүүд баруун тэшэ сухаржа ябана. Калинин городой түлөө болоһон байлдаануудта генерал-лейтенант нүхэр Масленников ба генерал-майор нүхэр Юшкевичын сэрэгүүд ихангаяа ехэ эр илгаран гараба. Булгажа абтаһан олон трофейнүүдэй тоо бүридхэл абтажа баһна. Манай сэрэгүүд сухаржа ябаһан дайсанай хойноһоо намнан, тэрэзнихие үгы хэжэ ябана.

СОВИНФОРМБЮРО.

Клин городые эзэлхэдээ манай сэрэгүүдэй абаһан трофей

Клин городые эзэлхэдээ баруун фронтын сэрэгүүд, урдшалан абтаһан мэдээн ба гүйсэд бэшэ баримтын ёһоор, немецүүдһэ удаахи трофейнүүдые булаан абаһан байна: 122 танк, 18 хуягта машина, 1000 гаран автомашина, 80 ехэ буу, 120 миномет, 250 пулемет, 800 автомат, 10.000 үлүүтэй артиллерийска снаряд, 2.000.000 гаран һомо ба бусад олон сэрэгэй зэвэри болоно. Клин городой оршондо болоһон байлдаанда немецүүд 13.000 гаран хүнүүдээ алуулжа ба шархатуулжа гэзэгэ. Клин городые эзэлэгдэдэ генерал Фюрстын 14-дахи моторизированнэ ябган сэрэгэй дивизи, генерал фон Веркштернын 36-дахи моторизированнэ ябган сэрэгэй дивизи, 7-дохи танкова дивизи ба полковник Краузиин 900-дахи һуралсалай бригада хяа бута сохигдоо.

СОВИНФОРМБЮРО.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҺОО

ДЕКАБРИИН 14-эй ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Декабриин 14-эй һүнгин туршада манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бухы фронтнууд дээрэ ябуулба.

• • •

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан нүхэр Кузнецовой боецүүд нэгэ үдэр байлдаха зуураа 24 немецкэ танк, хуягта 9 машина, 16 ехэ буу, 7 миномет, 186 автомашина, 54 мотоцикл ба олон һомо хэрэгсэл буляан абаа.

• • •

Урда фронт дээрэ ябуулгаа гэжэ байһан манай летчигууд дайшалхы ябуулганууддайнгаа нэгэ үдэр соо дайсанай 6 самолет унагаажа, 7 немецкэ танк, 200 гаран автомашина, 11 ехэ буусе командатайень, горючитай 5 автоцистернэ, һомо хэрэгсэлтэй 70 таран морин тэргэ үгы хэжэ, дайсанай 1000 шахуу солдат ба офицерые хюдан һалгаһан байна.

• • •

Ленинградска фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан манай часть хүн зонтой К. гэдэг пунктһаа немецүүдые сохижо гаргаха зуураа, 400 немецые хюдан һалгаагаад, 5 хүнлэ ехэ буу үгы хэжэ, 2 ехэ буу, 3 миномет, 3 пулемет ба бусад трофейнүүдые буляан абаа.

• • •

Немецүүдээр эзэлэгдэһэн (Московско область) нэгэ райондо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска отряд фашистска булимтарагшадтай амжалгатайгаар тэмсэнэ. Баруун фронтдо сэрэгүүдые ба һомо хэрэгсэл зөөн асарта ябадалдань һаалта хэжэ зүрхэтэ добтолгоороо дайсанай хэлхеэ холбоое эбдэнэд. Һаяхан бүлэг партизанууд Е. гэдэг разъездын оршондо түмэр харгын хүүргые минировалээ. Сэрэгэй эшелоной нэбтэрэн гарахада хүүргэ тэһэржэ, поезд халин упаһан байна. Олон тоото немецкэ солдат үхэһэн байгаа. Нэгэ хэдэн үдэрэй үнгэрөөд байхада партизанууд бензин аптаһан 5 тоннын машиные галдажа, 3 немецкэ солдадые үгы хэбэ. Энээнэй һүүлээр бүлэг партизанууд М. гэдэг разъездэй ойрохон һомо хэрэгсэл ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые тээжэ ябаһан дайсанай поездые хажуу худар халяагаа. Тус отряд болбол хэдэн газарта харгые минировалжэ, телефонно утаһые таһалһан байна.

• • •

Дагестанска АССР-эй хүтэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциг дайгай үедэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Гоконаевай директорээр хүдэлмэрилдэг механическа завод дээрэ ооһэдынгөө пормые хэдэн дахин үлүүлэн гүйсэдхэдэг стахановецуудай зэргэ хурданаар ургаа. Тус заводто июль соо һурагшаар ороһон лакировщица Власова гэгшэ мүнөө зургаан хүнэй ороно хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Житкова гэгшэ дүрбэн фрезернэ станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, станок бүреэрээ гурбан нормо хүртэр үгэдэг байна. Бүд нэхэлгын фабрика, Слепневой нэрэмжэтэ завод, загаһанай трест ба тус республикын бусад хэдэн арбаад предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Нүхэр Яковлевай директорээр хүдэлмэрилдэг консервнэ завод жэлэйнгээ түсэбые нэгэ мүнөө дахин гүйсэдхөө. Республикын олон колхозууд хүдөө ажахынгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Докузбориска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз тарилга, сохилто ба намарайнгаа парые болзорһоонь урид дүүргээд, гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые гүйсэдхэһэн байна. Гунибска районой, республика соогоо томо колхоз болохо Сталинай нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө ажахын гол һалбари болохо мал ажалые хүгжүүлхэ түсэбые улүүлэн гүйсэдхэбэ. Энэ колхоз болбол түсэбэйнгөө саада тээ, малгүсалай хэлэн арбаад тонно продукциие гүрэндөө тушаагаа. «Дайсагние хяа бута сохиһын тулада юугээшье гамнахагүйбди. Үшөө һайнаар ба ехээр хүдэлмэрилхэбди, хүтөөжахын продуктые элбэг бэлбэгээр ороондоо үгэхэбди».—гэжэ колхознигууд хэлэнэ. Тус республикын колхознигууд 100 мянган түхэрэг мүнгэ, 2000 хони, 5000 килограмм ноо-һо, 1000 хониной арьһа СССР-эй оборонын фонддо оруулаа.

ДЕКАБРИИН 14-эй ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Декабриин 14-эй туршада манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бухы фронтнууд дээрэ ябуулба. Баруун ба Баруун-Урда фронтын участогуудта манай сэрэгүүд үсэд шанга байлдаануудые ябуулжа, урагшаа дабшаган зуураа Узловая (Тулаһаа зүүн урагшаа), Верховье (Ливны городһоо баруун хойшоо) ба Дубна (Тулаһаа баруугаар) станцинуудые эзэлбэ.

Декабриин 13-ай туршада 15 немецкэ самолет үгы хэгдээ. Манай гээлтэ—4 самолет.

Декабриин 14-эй туршада Москва шадар болоһон агаарай байлдаануудта 5 немецкэ самолет бута сохигдоо.

Манай корабльнууд Хара далай соо дайсанай 6000 тонно уһа түрихэ хэмжээнэй транспортые шэнгээбэ.

• • •

Декабриин 13-ай туршада манай авиаци 26 немецкэ танк, хуягта хэдэн машина, ябган сэрэг ба ашаа тээһэн 600 автомашина үгы хэжэ ба гэмтээжэ, полевой ба зенитнэ 30 ехэ буу, һомо хэрэгсэл тээһэн 300 мори тэргэ, горючитай 5 автоцистернэ үгы хээ, дайсанай нэгэ полк ябган сэрэгые хюдажа ба бутаргажа, һомо хэрэгсэлтэй 5 түмэр харгын составые тэһэлбэ.

• • •

Баруун фронтын нэгэ участогта нүхэр Ремизовэй боецүүд нэгэ үдэрэй байлдаанда 11 немецкэ танк, 15 автомашина, 6 ехэ буу, 33 пулемет, 4 миномет ба олон трофейнүүдые буляан абаба.

• • •

Баруун-Урда фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулга хэжэ байһан манай нэгэ часть 4 үдэр соо үсэд шангаар байлдаха зуураа немецкэ 50 ехэ буу, 126 пулемет, 20 миномет, 85 автомат, 450 ашаа, 825 мори, 220 хайрсаг минэ ба олон трофейнүүдые буляан абаба.

• • •

Ленинградска фронтын нэгэ участогта ябуулга хэжэ байһан нүхэр Федюнинскыи часть 2 үдэрэй туршада байлдаха зуураа 4 немецкэ танк, 2 ехэ буу, 20 станково пулемет, ашаанай 18 машина үгы хэһэн ба дайсанай 700 шахуу солдат ба офицерые хюдаба.

• • •

Ленинградска областьдо немецүүдэй эзэлһэн районуудта партизанска отрядууд һүүлэй 10—15 үдэрэй туршада дайсанда горьтоихон гээлтэнүүдые үзүүлнэ; 12 немецкэ офицер ба 246 солдадые хюдаһан, фашистнуудай баиһан 12 гэрые галдаһан, һомо хэрэгсэлтэй ба зэр зэбсэгтэй 16 вагон тэһэлһэн, түмэр харгын 2 ба 7 шоссенэ хүүрэ, 3 танк, ашаанай 8 ба 2 хүнгэн автомашина, ашаа ба һомо хэрэгсэл, эдеэ хоол тээһэн 78 мори тэргэ үгы хэһэн, 20 полевой телефонно хэлхеэ холбоо таһалһан ба километр шахуу гаспарта олон һалаатай 8 линии ой соо газар доро булаһан байна. Нүхэр Г. гэгшын партизанска отряд амжалтатай ябуулганууд хэнэ. Энэ отрядай таагнуулшан дайсанай ехэхэн автоколоннын шоссе харгыгаар ябаһаниие хаража мэдүүлһэн байна. Түрүүн шэлэгдэһэн газарта бүлэг партизанууд элигээгдэжэ, тэдэнэр дайсанай автомашинанууд уруу граната шэдэд, һомо хэрэгсэлтэй ба эдеэ хоолтой 6 автомашина үгы хэһэн ба 16 немецкэ солдадые хюдаһан байна. Сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр М. гэгшын хүтэлбэрилдэг бүлэг партизанууд дайсанай сэрэгэй нэгэ һомо хэрэгсэлтэй эшелониие харгыһаа халяаба. Колхозой счетовод нүхэр Т. гэгшын бүлэг партизанууд-таагнуулшад дайсанай нэгэ танк тодон хүлээбэ. Танк уруу эгээн түрүүн промкомбинадай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр П. гэгшэ граната шэдэбэ. Энээнэй удаа сельпогой продавец нүхэр Л. ба колхозник С. гэгшэд хэдэн гранатануудые шэлэбэ. Танк зогсошобо. Танк соо һүрэн харайлдаһан 2 фашист тэндээ алуулаа. Гар пулемет, автомат, 2 пистолетыень абаад танкыень тэһэлжэ, партизанууд баазадаа аргалан бусаһан байна.

• • •

Москвае бэһэлэн эзэлхэ гэһэн гитлеровскэ түсэбэй бурууһүрэлгэ ба фашистнуудай зүүн фронт дээрэ гээһэн хэлэшэгүй ехэ гээлтэнүүд сэрэгэй машинануудые Германиин сёорһоонь онгилжо гаргана. 87-дохи ябган сэрэгэй дивизиинь 187-дохи полкын 1-дэхи ротын пленнэ ефрейтор Вальтер Рокштросс нигэжэ мэдүүлэ: «Манай рото хэдэн дахин дутуугаа хүсөөлгэһэн байбашье һаз, мүнөө баһа дахин хоролтодо орохой ба мүнөө 2 взводой 65 солдат үлөө. Хуушан солдадууд рото соомнай хэдэхэн үлөө, бусад солдадуудынь шархатаһан ба алуулһан байна. Мүнөө солдадуудта ямаршье зориг үгы гээшэ. Сэрэгэй заршам ехэ муудаганхай. Бүү зэбсэгээ сэбэрлэнэгүй, халтад гэһэн газартаа хаяад ябана. Үнинэй бууталт шалгалта болоогүй. Даабари үгтөөд байхала хараал шэрээл гарадаг». 106-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиинь 240-дэхи полкын 7-дохи ротын ахалагша ефрейтор Л. Норберт нигэжэ мэдүүлнэ: «106-дахи дивизи 1 амилы хүсэнэйнгөө 60 процентые гээгээ. Энэ дивизи 2 дахин ехэ нэмэлтэ хүсэ августа, октябрь хоёр соо абаһан байна. Миниий албан хэжэ байһан штабной батальон солдадууд ба командирнуудайнгаа хахадыень гээгээ». 11-дэхи танкова дивизиин 111-дэхи мотополкын 3-дахи ротын ефрейтор Эльберман гэгшэ 111-дэхи полкын гээлтэ тухай нигэжэ мэдээсэнэ: «3-дахи рото соо 200 солдат байһанда 50 хүн үлөө. Полк соомнай 18-һаа 45 хүртэрхи наһатайхид ехэ олон. Бэшэ ротонуудта 50 наһатай хүнүүд ябадаг».

• • •

Партизанууд Скопле—Велес гэжэ линиг дээрэ партизанска хүдэлөөниие үгы хэхээ ошожо ябаһан немецкэ солдадуудтай поездые харгыһаа халяажа, 70 үлүүтэй фашистые алаба. Партизанууд һүүлэй удэрнүүдтэ гурбалахяа энэ линиг дэрэ сэрэгэй поездые үгы хэбэ.

ГИТЛЕРЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ХУДАЛ ХУУРМАГ

Декабриин 11-дэ ин арьяатанайнгаа байра—«Рейхстаг» соогоо ээлжээтэ наадаяа табижа Гитлер үгэ хэлэбэ.

Зүүн фронт дээрэ хүбүүгээ, эсэгээ, ахадуунэрээ гү, аль эрэ хуряахаяа алдаагүй гэр бүлэнэр Германи дотор үгы шахуу болоһон ушарһаань Гитлер хадаа Советскэ Союзда эсэргүү дайида немецко-фашистска армиин гээгдэлнүүд тумай юушье, үнгэрхэдөө өөрынгөө наадаяай гэр соо мэдээсэнгүй байха аргагүй болоод, «германска гээгдэлнүүд» гээшые сопохобо. СССР-тэй хэһэн сэрэгэй ябуулгануудай бүхы үе саг соо, сохомлоходо 1941 оной июниин 22-һоо декабриин 1 хүртэр германска арми миин ороидоо 162.314 хүнөө алуулжа, 571.767 хүнөө шархатуулжа ба 33.334 хүнөө һураггүйгөөр алдажа, дүн хамтадаа 767.415 хүнөө гээһэн хэбэртэй болобо.

Энэ тоонуудыень дуулахада энеэдэ хүрэнгүй байжа болохоор бэшэ. Дээрмэшэ һүрэг алууршадайнь бодото гээгдэлнүүд харшаа Гитлерһээ бэшээр хэндэ эли мэдээтэй байха гээшэб. Бодото гээгдэлнүүдынь тоншье һаа ехэ, тиимэ тула гитлеровскэ һүрэг тонуулшад эдээн тухайгаа немецкэ арадта элирхэйлэн тунхаглахые хэзээшье шидэхэгүй байна. Имагтад ганса Баруун фронт дээрэ ноябриин 16-һаа декабриин 10 хүртэр, тайлбарилхада һара хүрхэгүй саг соо, 85.000 гаран немецкэ солдат ба офицернүүд советскэ столицада орохо холын замууд дээгүүр могилаяа олоһон байха юм. Тиихэдэ дайнай табан һарын турша соо Зүүн фронт дээрэнь немецүүдэй бүхэли ye түрэлтэн яһаа мятаһан байна. Немецүүд 6 мянгон шахуу солдат ба офицернүүдээ алуулжа, шархатуулжа ба пленде алдажа гээгээ.

Мүн баһа, пленде абтаһан ородуудай юрэнхы тоонь 3.806.000 хүн болоо гэжэ Гитлер мэдүүлбэ. Үнэнлөө һураггүйгөөр үгы болоһон манай гээгдэлнүүд дайнай таба һарын турша соо ороидсон 520.000 хүн болоно, тэрээн соо мүн пленде абтагшад оролсохо байна. Немецүүдтэ пленде абтэба гэгдэдэг ородуудай энэ ушаргүй ехэ тоонууд Гитлерэй компаньеонуудай хаартын пааданай гэрэй шүүлернүүд ба хуурмаг бузагай худалшануудаар бүридхэгдэһэн байгаа байна. Пленде абтагшадай тоодо Гитлер болбол манай орхижо гараһан гейонуудтамнай һууһан ба харгы замай, барилга байгуулгын ба бэшэ бэшэ элдэбын туһалгагын худэлмэринүүдтэ немецүүдээр татагдаһан амгалан зонние тоололсоһон байна. Юрэлөө ямар үндэһөөр тоололсоо гээшэб? Улаахоорондын юрын эрхэнүүдые эбдэхэ ябадалда хитаар гэжэ немецүүдтэ бии юм гү?

Гитлер хадаа энэ удаашье буу зэбсэг ба сэрэгэйнгээ техникын талаар немецүүдэй гээлтэнүүд тухай мэдүүлхые шидэбэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гитлеровскэ армиин зүүн фронт дээрэхи сэрэгэй ябуулганууай имагтад табан һарын турша соо 19.000 шахуу ехэ буугаа. 15.000 гаран танк ба 13.000 тойрон самолодоо гээгээ гэжэ энээнтэйнь дашарамдуулан һонуулхада үлүү б шэ байна. Энээн соо Москвада орохо замууд дээрэ ноябриин 16-һаа декабриин 10 хүртэр алдаһан гитлеровскэ армиин техникэ ба буу зэбсэгүүдэй үгэр ехэ гээлтэшүүд оролсоногүй.

Немецкэ арадһаа ба бүхэ дэлхэйн олонитын һанаһаа харшаа-Гитлерэй нюуха гэжэ тинтэрээ бузагайгаар ба урагшагүйгөөр ороидоһон тэрэ гашуудалтай үнэн ушарынь иимэ юм.

СОВИНФОРМБЮРО.

Улаан Армидаа улам ехээр туһалая!

Харюу сохилтоёо эршэдхэе

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад Улаан Армиин гайхамшагта илалтануud тухай Советскэ Информбюрогой мэдээсэлые үйлэдбэриин эрхим дэбжэлтээр угтан, декабриин 14-эй амаралтын үдэр эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэн байнад.

Иван Иванович Кузовковой хүтэлбэрилдэг шэл отологын цехэй бухы хүдэлмэришэд Улаан Армиин гайхамшагта илалтые саашадань бүхэжүүлэн нэгэ нэгэ үдэрэй салин хүлһые боецүүдтэ шэнэ жэлэй бэлэг болгохын түлөө үгэхэһөө гадна, боецүүдтэ дулаан хубсаһа бэлэдхэн үгэхын түлөө 945 түхэриг мүнгэ сугдуулһан байна.

Декабриин 14-эй амаралтын үдэр нүхэр Белозеровагай хүтэлбэрилдэг халаан, нүхэр Любишкинагай халаан гайхамшагта амжалтануудые туйлаһан байна. Халаанай эрхим стахановец Семенова, Серебренникова, Горяева ба бусад хоёр—хоёр нормонуудые гүйсэдхэһэн байнад.

—Улаан Армиин илалтата ябуулганууддаар зоригжуулагдаһан манай коллектив декабриин 2-дохи ба 3-дахи дегтдын программые үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абаа,—гэжэ шэл отологын цехэй мастер нүхэр Кузовков зугаална.

Ж. Шулутаев.

Зэдынхидэй бэлэг

ЗЭДЭ. (Телефоноор абтаба). Зэдын аймагай ажалшад баатар Улаан Армидаа шэнэ жэлэй бэлэгүүдые үгэхэ тухай Улан-Удын мяханая комбинадай коллективэй хандалга бэшэгые ехэ хүндэтэйгөөр хүлеэн абаба.

Райпотребсоюзай коллективэй хүдэлмэрилэгшэд 10 хэһэг командирска набор, 500 махорко, 34 килограмм мяха, хамта 1024 түхэриг бэлэг үгэбэ. Боргойн совхозой хүдэлмэрилэгшэд хамта 1300 хэһэг элдэб янзын бэлэг үгэбэ. Энээн соонь 50 килограмм сахар, 700 хэһэг махорко, 50 килограмм мяха гэхэ мэтэ ба бусад бии. Алцагай сомоной колхозууд 7 центнер мяха, 10 килограмм гахайн саала, 10 килограмм тоно гэхэ мэтые, хамта 1200 хэһэг элдэб зүйлнүүдые бэлэглэбэ.

Мөнай Улаан Армиин илалтада зорюулагдаһан митинг аймагай центр дээрэ болобо. Энээндэ 100 гаран хүн хабаадаа. Райпотребсоюзай эмэгтэй хүдэлмэришэн нүхэр Саматровская гэгшэ «Золиг фашистнуудай хосорон һалахань зайлашагүй. Манай Улаан Армиин илаха байһань һэжэгүй. Улаан армиинхидтаа шэнэ жэлэй бэлэг болгон 4 килограмм мяха, 50 түхэриг мүнгэ ба бусадые үгэнэб»,—гэжэ мэдүүлбэ.

Аймаг дотор бэлэг үгэхэ ябадал үргэлжэлжэ байна.

П. Хогоев.

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй эдибхи

Улан-Удын Советскэ үйлсын 30 ба 42 номернуудтахи гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Улаан Армидаа шэнэ жэлэй бэлэг болгон 250 түхэриг мүнгэ үгэбэ. Сэрэгэй албахаагшын эхэнэр Екатерина Петровна Ракша гэгшэ 30 түхэриг мүнгэ бэлэг үгэхэ зуураа, «Манай баатар сэрэгүүдэй илалта болбол бидэнние баярлуулна, зоригжуулна»,—гэжэ хэлэбэ.

Мария Георгиевна Мурзина гэгшэ «Манай нэгэ хубүүн танкист, мүнөө түрүү позиции дээрэ тэмсэжэ байна. Хубүүндээ шэнэ жэлэй бэлэг бэлэдхэб, гадна, бусад боецүүдтэ бэлэг болжо ошохыень 20 түхэриг үгэнэб».—гэбэ.

Петрова, Кудопова, Хлыбова гэгшэд 30—30 түхэриг ба мүн бусад энэ мэтээр үгэбэд.

Агитатор Т. Турлакова.

Амжалтануудаа арбидхая

Улан-Удэ городтохи Кировэй нэрэмжэтэ промартелиин хүдэлмэришэд ба албахаагшад болбол гаубица түгэлэр Улаан Армиингаа героическа сэрэгүүдэй шэнэ шэнэ илалтануудаар үүмшан, ажалдаа эрхэ амжалтануудта арбидхаха, фронтдоо бүри ехэ туһаламжа үзүүлхээр зоригжонхой.

Үйлэдбэриин үндэр ехэ бүтээсэнүүдые туйлагшад — түрүүшүүлэй зэргэ үдэрһөө үдэртэ үргэжэ байна. Шэнэ жэлэй бэлэгүүдые шэн зогито боецүүдтэ абаашажа үгэхэ эрхэ олохын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэнэ.

Хүдэлмэришэдэй өөһэдынь үүсхэлөөр үнгэрэгшэ амаралтын үдэр эмхидхэгдэһэн воскресникта 13 хүн хабаадажа, нехэй мастер нүхэр Разуваевай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилхэ зуураа, 112 түхэриг олобо. Энэ мүнгөөрөө эхэ оронойнгоо баатариуудта элигээхэ бэлэгүүдые худалдан абаба

Бүхы орнуудай пролетариар, нэгэдэгты.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 298 (3302) 1941 оной декабриин 18. четверг СЭН 15 МҮНГЭН

ТҮРЭЛ УЛААН АРМИДАА УЛАМ ЕХЭЭР ТУҺАЛАЯ

(„Правдын" түрүү бэшэгһээ)

Москвае эзэлэн абаха гэһэн немецкэ түсэбэй хамха һүрэһэн Москвада орохо замууд дээрэ Гитлеровскэ һүрэг дэлгэрмэшэдэй ...лдэжэ бута хяа сохиуулһан туйлаһан ехэ баярые асарһан мэдээн ...ны орон соомнай сэхилгаан ...энги түргэнсөөр тараһан байна. ...эн зоригто советскэ сэрэгүүдтэ ...амнуулһан фашистска галзуу ...охосууд һүүлээ хабшан ябажа ...ааа сташаа тэрьедэжэ ... Энээн тухай мэдээсэлые ...оскватагайхид бүр мүн тэрэшэлэн ...анай эхэ ороной үргэн дайдада ...ааһуугаа бухы советскэ хүнүүд ...ьхэлэйнгээ гүнһөө баярлан ...улаһан байха юм.

Москвае хамгалха ябадал болгоо сталинска бита гарта байна ...жэ бухы арад зонай мэдэлхэй ...эн. Столицадамнай тохёолдоһон ...үүртэ аюул хүдэл Ленин—Сталинай агууехэ партиг ба советэ правительствые тойруулан ...анай ороной ажалшадые бүри ...ргэ нэгтэй жагсаагаа. Нангин толицыемнай эзэлэн абаха зо... ...лготойгоор шуһана Гитлерэй ...уһан немецкэ булимтарагша... ...ай һүрэг олон ударга сэрэгүү... ... хяа һамна сохиһон түрэл ...ан Армида улаан зүрхэнэй ...ярые хүргэһэн ба энэрхы дураа ...аруулһан үгэнүүд хаа хаанаа ...аа ерэжэ байна. Москвада орохо замууд дээрэ дайсаниие ила... ...ан ябуулганууд эмхидхэгшэ, ...ухы немецкэ булимтарагшадые ...бол бута хяа сохижо илаха ...бадалые эмхидхэгшэ, Обороныи ...радай Комиссар ба Үндэсэй ...оборонын Комитедэй Түрүүлэгшэ ...үрэл Сталиндаа хэлэшэгүй ехэ ...ураган байнаа харуулһан баяй ...ай үгэнүүд хаа хаанаһаа ерэжэ ...айна.

Москвагай түлөө болоһон байлдаануудта туйлаһан илалтада зо... ...юулагдажа, хүдэлмэришэн, та... ...ешан ба интеллигенциин ми... ...инг ба суглаануud фабрика ба ...завод бүхэндэ, предприяти бухэн... ..., түмэр харгынуудаар, эмхи ...ургаан бүхэндэ, колхоз бү... ...эндэ ба Улаан Армиин ...астынууд бүхэндэ мүнөө хала ...ложо байна. Агууехэ Сталинай ...үтэлбэри доро ябахадамнай ...ухы фронтнууд дээрэ туй... ...аха илалта лаб хангадаха ба ...немецкэ булимтарагшад бүгэдөө... ...ө хюдагдаха гэһэн хэлбэриие... ...үй бата этигэл харуулһан хүсэл ...ерлые мажай ороной ажалшад ...тэ бүхэндөө хэлжэ тэмдэглэнэ. Москвада орохо замууд дээрэ советскэ сэрэгүүд амаргүй ехэ ...илалтые туйлаа, энэнь хаана нү... ...ер Сталинай сэрэгэй ябуулгын ...эсэн мэргэн ухаан бэлигэй аша ...туһа гэжэ бидэнэр бултадаа мэ... ...дэрнэбди гэһэн үгые московско ...түмэр харгын хүдэлмэришэлэй ...митинг дээрэ хүдэлмэришэн нүхэр ...Красиков хэлэһэн байна.

Сталинай ударидалга доро урагшаа!—гэһэн лозунг болбол маргай боец, командир ба политхүдэлмэрилэгшэдэй, мүн тэрэшэлэн бухы арадаймнай лозунг мүн байна.

Маргай баруун фронтын сэрэгүүд Москва шадар дайсанда нилээдгүй шанга сохилто хээ. Типгэбэшье дайсан үгы хэлээдүй. Манай эхэ ороно тохёолдоһон аюул урдынгаа хэбээр. Дайсанда эзэлүүдэһэн советскэ район ба областынуудта манай эгэшэ ба ахадуунэр германска булимтарагшадта тамалуулан зобожо байна. Москва шадарай газар дайдадээрэ байдаануud үргэлжэлөөр. Дайсан болбол Ленинградай дэргэдэ, Севастополийн дэргэдэ байһан зандаа. Донбассай тосхонууд сооруур хатуу шанга байлдаануud боложод байна. Москвада орохо замууд дээрэ гитлеровскэ сэрэгүүдэй диилдэһэн ябадалые германска дээрмэшэ империализмын армиие сүм бута хяа сохихо

И. В. Сталинда элигээһэн генерал Вл. Сикорскын телеграмма

Москва, господин президент Сталинда

Дайсанай добтолһон эгээл голшуулла зүүдтэ героическа Улаан Армиин туйлаһан шэнэ амжалтануud тухай господин министр Вышинский намда дуулгаба.

Танда, энэ армиин вожль ба сихидхэн байгуулагшада бүгэдэн хэрэгэй түлөө арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө ябуулжа байгаа тэмсэлдэхи тэрэ армиин ябуулганууддаар баясаһалжа мэдүүлнэб. Мүнөө үедэ урда зүг ба Москва шадар туйлагдаһан илалтануud һаяын лэ сагаа туйлагдаха тэрэ шидхэхы ба эсэсэй илалтын эхи һуурынь болоно гэжэ гүнзэгыөөр этигэнэб

Сикорский.

Үндэсэй часта

Дайсанай сэрэгүүдтэ үшөө нэгэ сохилто хэгдэбэ

Калининска фронтын сэрэгүүд хатуу шанга байлдаануудые хэнэгэй һүүлээр энэ оной декабриин 16-да Калинин городые эзэлбэ. Калинин городэй оршондо болоһон байлдаануудта манай сэрэгүүд болбол генерал-полковник Штраус гэдэгэй 9-дахи немецкэ армида хабаатай ябган сэрэ

Адууһа малнуудаа атар тарганаар ондо оруулая!

МЭРГЭЖЭЛТЭ ХОНИШОН

Нэгэ үргэн талые бүрхөөмэ хонид бөлшөжэ, тэрээнэй саана хонгёо хоолойгой хонишон шанга-шангаар „хулай“ гэжэ хашхарна.

Омог таргаяа багтаажа ядаһан залуу сахирма хонид үе үе дөбхөшөлдэн тангаршаалдана. Зун намарай эльдин сагта тунга һайн бэлшээридэ өөхэ таргаар хуяглажа, үбэлэй ямарханшье шэрүүн гэгшын жабар хүйтэндэ убайлхашьегүй омогтойгоор бэлшэн ябадаг эле хонидые ямар хүн харууһалжа ябанаб гэзэ асуухаа хэрэг гарана.

Энэ болбол Хэжэнгын аймагай Советэй сомоной „Зургаанай Зам“ гэжэ артелиин хонишон нүхэр Тэжээбэри Тэкын гэдэг болоно. Нүхэр Тэжээбэри болбол уулзаха янзадэ урин зөөлөхэн абаритай нягтахан дуруубша үгэтэй хүн байба.

Өөрынгөө колхозой хони адуулжа эхилһээр мүнөө гурбан жэл үлүүтэй болобо. Тэрэ гэһэн сагһаа нүхэр Тэжээбэриин адуулһан хонид эли бодо ондоогоор һайжаржа, нэгэшье муу хонин харагдахагүй, нэгэшье толгой хонин хорохогүй бултадаа дөбхэрһэн собхорһон зээрэг зэбүүн ябадаг болшобо.

„Тэжээбэриин адуулһан хонид яахадаа иимэ ондооб?“ гэлдэжэ, үзэһэн хараһан хүн гайхалсадаг болоһон байгаа. Энэ хадаа шадажа һайнаар адуулһан һайн харууһатай мал эрхэ бэшэ тиимэ болохо ёһотой. „Тольбо газар бэлшээри“, «тунгалаг уһан ундалган» гэжэ мал ажалтанай оньһог үгые һанжад үзэхэдэ, нүхэр Тэжээбэриин харууһалһан хонид үнэхөөрөө тольбо һайн газарта бэшээгдэжэ, тунгалаг һайхан уһанһаа уналагдажа, атар таргаяа абажа шадаһан байна.

Нүхэр Тэжээбэри хониёо яажа адуулха тухайда дүршэл мэргэжэлээр тон баялиг бэлдэһан дээрэһээ үдэр бүхэнэй уларил ба бэлшээри бүхэнэй байгалые зүбөөр эдлэжэ, баба хониной гоо хорёо хотоной шиир шабаргүй, ариг сэбэр байдалые хамагай шухала болгодог байна.

Энэ болбол мал ажалые өөрынгөө инаг ажал болгожо зүб замаар культурлэ ёһоор ажаллажа олон нүхэдэйнгөө дунда багаа бэлшэ үльгэр жэшээ гүнзэгыгөөр харууһа ниимэ өлитэ ба хүндэтэ хэрэг мүн.

Х. Намсараев.

МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛЫЕ АРБИЛНА

Закаменай аймагай «Майн нэгэн» колхоз малай үбэлжэлгые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Колхоз болбол адууһа малнуудаа хангаха дулаан байрануудые түхеэрһэн ба тэжээлэй багта бэхи баазаа байгуулһан байна. Малажалайнь бухы фермэнүүд ба бригадануудагр мал эдеэлүүлхэ хобтонууд бэлэдхэгдээ. Энэ жэлдэ 50 тугалай, 200 эбэртэ томо малай байрануудшэнээр баригдаһан байна.

Фермые даагша ба бригадирнууд хадаа малайнгаа тэжээлые тусгаар нормын ёһоор кладовщиктаа хубаалгажа абадаг юм. Энэ хадаа малай тэжээлые нилээдгүй арбилна.

Г. Ольгина.

ТАБАНЗУУТАНАЙ ТОО УРГАЖА БАЙНА

Улан-Удын ПВЗ-гэй булад хайлуулагшадай коллектив өөһэдынгөө эрхим һайн хүдэлмэреэр уни сагһаа хойшо суурхаяал байнад. Мүнөө энэ коллективэй дунда үдэр бүриингөө даабариие 200 процент гүйсэдхэхэ гэһэн мурысөөн шэнэ долгёор дэлгэрбэ.

Энэ цохэй эрхим стахановецууд—булад хайлуулгын пеэшэн зайгэгша нүхэр А. И. Голдин декабриин түрүүшын декадын даабариие—270 процент, мүн баһа тэрэ пеэшэнэй зайнаһарила хүдэлмэрилжэ байгаа П. Е. Кушнарев 250 процент, шудхалаагай эльһэ болбосоруулагшад нүхэд И. Д. Бехасова, М. С. Марушак гэгшэд 300—300 процент дүүргэжэ, социалистическэ мурысөөндэ түрүү һуурь эзэлһэн байнад.

Мүн тэрэшэлэн, тус цехэй эрхим формовщицууд ажалай бүтээсын гайхамшагта амжалтануудые туйлана. Формовщицууд нүхэл Красикова, Поветкина гэгшэд декабрь соо 3—3 хүнэй оронто зарим үдэртэ 4 ба 5 хүнэй оронто хүлэмэриилнэ. Булад хайлуулгын цехэй коллективэй дундэ агууехэ вождь Сталинайнгаа уряалые бодото хэрэгээр харюусаһан эрхим стахановецууд дүрбэнзуутан, табанзуутан үдэрһөө үдэртэ олон боложо байна.

Чечеткин.

Хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 228 процент дүүргэбэ

Догнын сомоной (Ярууна) «Улаан Тула» колхозой хониной товарна фермын хүдэлмэришэд түрэнэй малажалай хүтжэлтын түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө бухы арга боломжонуудаа бүрин хэрэглэнэ. Тус колхозой хони ямаад барандаа дулаан байрануудаар ба шэмэтэ тэжээлнүүдээр хангагданхай. Хониной фермэ ба түүртнүүдэй хүдэлмэришэд саг үргэлжэ ээлжээгээр дежурлажа тусгаар расписаниин ёһоор хони ямаадаа эдеэлүүлдэг, уһалдаг байна.

Гурбан түүртэнүүдһээ бүридэһэн хониной товарна фермэ хадаа хони үсхэбэрилгынгөө жэлэй түсэбые декабриин 1-дэ 228 процент дүүргэбэ. Фермые даагша коммунист нүхэр Цыден-Еши Цыжипов гэгшэ хони үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө түүртнүүд ба фермынгээ хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилэн, өөрөө стахановскаар ажалладаг байна.

Фермын хүдэлмэришэд болбол 3562 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй байһан аад, 3636 килограмм нооһо хайшалжа, хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Тус фермэ ба түүртэнүүдэй стахановецууд нүхэд Бабуй Шагдарова, Дулма Эрдынеева, Намсалма Ринчиндоржиева, Ханда Цыренова ба бусад хони үсхэбэрилгынгөө түсэбые жэлһээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Мүнөө энэ фермэ ба түүртнүүдэй бухы хүдэлмэришэд нүхэр Сталинай түүхэтэ элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ, һайнаар ойлгоод байхадаа, 1942 оной түл абалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ ба бухы хони ямаадаа тобир тарганаар ондо оруулха гэһэн шэнэнүүд уялгануудые абаад, хүдэлмэрилжэ байна.

А. Шулунов.

Республика дотор таряа сохилгын ябаса тухай декабриин 10-ай мэдээ

Аймагуудай нэрэ	таряа сохилго (процентээр)
1. Баргажанай	100,0
2. Бичурын	99,3
3. Зэдын	100,0
4. Яруунын	99,2
5. Заиграйн	100,0
6. Закаменай	100,0
7. Кабанскын	78,6
8. Кяхтын	99,6
9. М.-Шэбэрэй	96,5
10. Селенгын	100,0
11. Түнхэнэй	96,9
12. Тарбагатайн	87,2
13. Иволгын	100,0
14. Хориин	100,0
15. Баунтын	100,0
16. Хойто-Байгалай	100,0
17. Окын	—
18. Прибайкальска	81,7
19. Хэжэнгын	100,0
Дүн хамта	96,5

Оронойнгоо оборонно хүсэ шадалые улам бүри бүхэжүүлэе!

Баатар Улаан Армидаа зорюулна

Улаан Армидаа эдеэ хоолой зүйлнүүдэй элбэг ехэ база байгуулха тухайда алтайнхидай үүсхэлые зүбшэн хэлсэхэ суглаашда Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой (түрүүлэгшэнь Д. Н. Цыренжапов, парторгнь С. Б. Жамбалов) членүүд бүгэдөөрөө шахуу суглархан байгаа.

—Бидэнэр болбол шуһаша ёло фашистска нохосуудые биса тэнэ сохижо һалгахын тулада баатар улаан сэрэгүүдһээн юутээшье гамнахагүйбди, садхалан ба дуулаанаар ябуулхабди-гэжэ колхозникууд барандаа нэгэн һаналаар мэдүүлбэ.

Баатар Улаан сэрэгтэ юутээрнье туһалмаар бэлэн байһан тэлэнэй патриотическа хүсэл бололынь эндэ эли тодоор харагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, тус суглаанда хабаалагшад болбол 20 шахуу хони ба гахай шахаха, 40 гаран центнер картаабха ба хэлэн арбаад тахяа, нилээд ехэ һу тоно үгэхэбди гэжэ бэшүүлһэн байха юм.

—Манай хүбүүн мүнөө жэлдэ Улаан Армида ошобо. Тиин эсэгэ ороноо хамгаалхын түлөө шуһа мяхаараа тулалдажа байгаа Улаан Армидаа бидэнэр бии бухы юумээрээ туһалха ёһотойбди. Нүхэд намайе бэшэгты, нэгэ хони ба 1 центнер картаабха үгэхэб,—гэжэ 60 наһатай убгэн Радна Игнатов хэлэбэ.

—Түрэһэн дүүмни—манай Дондок Баруун фронт дээрэ немецкэ хара золигуудые һамна хяа сохижо ябана. Би эндэ, аяар холын тылдэ мүн лэ хүсэ шадалаа гамнагүй хүдэлмэрилжэ байнаб. Тиин иигээд байхада бидэнэр—аха дүү хоюулаан дайсанаа дараха гэһэн нэгэн хүсэлэнтэй байһамнай эли. Тиимэһээ машайхиһаа 1 хони ба 15 литр һү бэшэгты,— гэжэ тус колхозой № 1 бригадын бригадир Гемниндарма Ринчинов мэдүүлээ.

Эндэ байгшадай бултанайнь ниитын һанал иимэ байба.

Дашипылон.

Оронойнгоо обороные улам бүхэжүүлхын түлөө

Манай республикын хүдэлмэришэд ба албахаагшад эд зүйл ба мүнгэнэй шүүбэрэлин лотерей гаргаха тухай мэдээсэлые халуунтар угтаад, билет захилгые эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Заиграйн аймагай Шэнэ Илькын хүсэдбэшэ дунда һургуулиин багшанар 2 мянган түхэриг лотерейн билет захиад, 1000 түхэригыень декабрь соо түлэхөөр тогтоообо. Багшанар нүхэд Кауров, Марков гэгшэд салинайнгаа 30 процентдэ бэшүүлээ. Энэ һургуулиин директор нүхэр Шальнов 270 түхэригэй билет захиба.

Гадна, тус һургуулиин коллектив 1942 оной февралиин 1 хүртэр 2 гахай ба гурбан хони шахажа Улаан Армиин эдеэ хоолой резервдэ оруулха уялга абгба.

М. Куриганов.

Оборонын фонддо хони шахажа үгэнэ

Агууехэ Сталинай элидхэлэй һүүлээр Хэжэнгын аймагай алба хаагшад эхэ ороноо хамгаалтын хэрэгтэ тон эдибхитэйгээр хандаба.

Аймагай Гүйсэдхэхэ Комитедэй финансын таһагай хүдэлмэришэд эхэ оронойнгоо оборонын фонддо 4 һайн хони шахажа үгэхэ болобо.

Мүн эндэ ажаллажа байдаг комсомолецуудай зүтһөө нэгэ һайн хони шахажа оборонын фонддо оруулха болоһонһоо гадна, 2460 түхэригэй облигаци өөһэдһөө хамтаруулжа кассада оруулһан байна.

Энэ болбол тон хүндэтэ хэрэг ба эхэ ороноо хамгаалгын хэрэгтэ хэзээдэ патриотическа эрхим зүдхэмжэнүүд мүн болоно.

Ш. Шаралзын.

Дайсанда бүри ехэ сохилто

Һаяхан, Улан-Удын пивын заводто олон зоной хабаадалгатай митинг үнэргэгдэбэ. Заводой партийна комитедэй секретарь нүхэр Осодоев митингые нээхэ зуураа, дайлалдажа байгаа Улаан Армиин боецүүдтэ шэнэ жэлэй бэлэг эли гээхэ тухай Мяханай комбинадай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга тухай тодо нооноороо мэдээсэбэ.

Эндэ үгэ хэлэгшэд хадаа мяханай комбинадайхидай хандалгые бүрин һайшаагаад, боецүүдтээ элбэг ехэ бэлэг элигээхые хүсэһэн байна.

Үгэ хэлэлгын удаа митингдэ хабаадагшад болбол доро дурсагдаһан резолюци нэгэн дуугаар абаба.

„Бидэнэр, гүрэнэй пивын заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа мяханай комбинадайхидай хандалгые халуунаар һайшанабди. Бидэнэр хадаа героическа Улаан Армиигаа шэнэ зорилто баатарнуудта шэнэ жэлээр дашарамдуулан оймно, баарьн, пулаад, амтагай элеэ хоол эли гээлгэдэ барандаа хабаадалсахабди. Боецүүдтэ бэлэглэхэ бухы зүйлнүүдээ мүнөөдэрһөө эхилжэ бэлэдхэхэ байнаби.

Манай бэлэгүүд хадаа хяанамна сохигдожо байгаа гитлеровскэ бузар муухай дайсанда бүри шанга сохилто болохо байна

Бидэнэрэй илахамнай лабгай. Дайсанай дарагдаха саг үдэр ерэхэ бүри оврогожо байна“.

Блинникова.

Фронтдоо бүри ехэ загаһа үгэхын түлөө

Яруунын аймагай загаһабаригшадай бригадынхид фронтдоо бүри ехэ загаһа үгэхын түлөө үйлэдбэриингөө бүтээсые хоёр гурба дахин дээшэлүүлбэ.

Николай Курбатовай бригадынхид (Сталинай нэрэмжэтэ колхоз) нүхэр Сталинай элидхэлые харюулан декабриин 1 хүртэр жэлэйнгээ түсэбһөө үлүүлэн 150 центнер загаһа бариха уялгаяа болотоор бэелүүлбэ. Энэ бригадын загаһабаригшад үдэр бүри 30-40 центнер загаһа барижа тусхайта даабаринуудаа 300—400 процент дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн нүхэр Григорий Белобородовой стахановска бригада нэгэ үдэртэ 10 центнер загаһа бариха түсэбтэй байһан аад, саг үргэлжэ 90—96 центнер загаһа барижа үйлэдбэриингөө даабариие 900—960 процент хүртэр дүүргэдэг болоо. Мүнөө нүхэр Белобородовой бригада түсэбһөө үлүүлэн 125 центнер загаһа баряад байна.

Мүн нүхэр Истоминой бригада үдэр бүри 11 центнер загаһа барижа түсэбһөө ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

А. Шулунский.

Бурят-Монголой ҮНЭН
2-дохи нюур № 298

ХИЛЫН СААНАЬАА

Зүүн фронт дээрэ немецкэ түсэбүүдэй хосорһон тухай гадаадын хэблэлнүүд бэшэнэ

ЛОНДОН, декабриин 13. **(ТАСС)**. Москвагай түлөө болоһон байлдаануудта Улаан Армиин туйлаһан иллтанууд тухай советскэ мэдээсэлые англійска бухы газетнүүд эли газарта толилно. «Таймс» гэдэг газетэ: «Москвагай түлөө болоһон тулалдаануудта германска туйлай ехэ гээлтэнүүд. 85 мянган хүн алуулба. 1400 танк үгы хэгдэбэ. Ородууд городуудаа эзэлэн абажа байна. Дайсан хадаа тон шанга түрилтэдэ ороод байна. Угаа ехэ трофейнүүд буляажа абтаба», гэжэ гаршаглан бэшэнэ.

Декабриин 13-да Москвада тунхаглагдаһан мэдээсэл дотор немецүүдтэ эсэргүүсэһэн мүнөө үеын дайндахи эгээл томо иллта тухай хэлэгдэнэ, энэ иллтэ хадаа Москвада хэһэн германска добтолгын бута сохигдоһониие харуулна гэжэ «Дейли мейл» гэдэг газетэ тэмдэглэнэ.

Германска дээдэ командованиин ородой хүйтэнөөр тайлбарилхые эрмэлзэдэг немецүүдэй тэрэ сухарилта хадаа үнэндөө хадаа советскэ сэрэгүүдэй улам улам шангадажа байгаа сомилтонуудаар тайлбарилагдаха байна гэжэ «Таймс» гаргэтын корреспондент бэшэнэ. Немецүүд мүнөө шэнэ позициуудаа тогтоон барижа шадаха гү, али гэдэргээ сухарилгаяа үргэлжэлхэ баатай болохо байһаниинь хожомоо эли тодоор харагдаха байха. Тэд, гол үүсхэлые ородуудай өөһэдынгөө гарта абаад байһан мүнөө үедэ тэдэнэй (ородуудай) тон һайнаар бэлэдхэгдэһэн сэрэгүүд ехэ удхатай байха юм.

Эмхитэй гуримтайгаар сухариха гэһэн германска сэрэгүүдэй эрмэлзэлгэнүүд юуншье болоногүй гэжэ «Дейли мейл» гэдэг газетын стокгольмско корреспондент бэшэнэ. Улаан Армида түриндэжэ мэгдүү яаралгар зугадахадаа немецүүд танк, ашаанай машина, ехэ буу, һомо хэрэгсэлнүүдые угаа олоор орхижо, тон ехэ гээлтэдэ ородог байна. Тихвин ба Елец городуудые эзэлэн абалга хадаа Улаан Армиин коммуникацинуудые һайгаруулгада хэмгүй ехэ удхашанартай гээшэ.

Немецүүдэй сухарилга Улаан Армиин хэһэн туйлай шанга сохилтын үрэ болоно гэжэ «Дейли мейл» пзетын дипломатическа шэнжэлэгшэ тэмдэглэнэ. Немецүүдэй армиа хангаха асуудал мүнөө сагта тон алоулта байдалда ороохой. Нилээд шухала участогууд дээрэ байгаа сэрэгүүдыншье муугаар хубсалһан ба олонхидоо саг үргэлжэ эдеэ хоолоор хангагдаагүй дээрэһээ ядаржа байдаг юм.

Радиошэнжэлэгшэ Сирилл Лэкин гэдэг декабриин 13-да радиогоор үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ тэмдэглэбэ: «Манай союзнигай иллтанууд туйлаһан тухай ехэ шухала мэдээсэлнүүд Россиһаа абгба. Ородой сэрэгүүдэй шэнэ иллтань—Москва шадарми иллтань—иланган ехэ удхашанартай байна. Гитлер үгэ хэлэхэ зуураа Москвагай гарта онло газар дээрэ боложо байгаа ябуулгануудтухай нэгэншье үгэ хэлээгүй байһан ушарынь мүнөө бүгэдэндэ эли болоно. Немецүүд хадаа СССР-тэ эсэргүүсэн достолдоо айхабтарехээр эндүүрбэ гэжэ һаяхан мэдүүлһэн Черчиллиин үгын хэды шэнээн зүб баинаниинь ород сэрэгүүд болоол германска сэрэгүүдтэ үгэһэн шэнэ сохилтоороо баталан харуулба. Немецүүд Россиһаа зугадан арилшала гэжэ эгээ мүнөө уридшалан хэлэхэ болоо һаа тэнэг юумэ болохо һэн гэбэшье, энэ шэнэ сохилтын угаа ехэ удхашанартые багаар сэгнэжэ болохогүй. Ородуудай добтолгоёо дэлгэрүүлгэдэнь саган уларилай зохистой байдалые маяд үгөөгүй байһаниие тэрэшэлэн хараадаа абаха хэрэгтэй. Тэд, юуншье һаа, байлдааная үүсхэл ородуудай гарта байна. Урда фронтдо мүн лэ иимэ байдалтай. Мүнөө ородой фронт дээрэ болоһон эрьелтэ хадаа дайнай бухы үе соохи тон шухала ушарал болоно.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 13 **(ТАСС)**. Американска хэблэл ба радионууд Москвада орохо замуудаа дээрэхи германска сэрэгүүдэй диилдэлгын ушаа ехэ удхатай байһаниие тэмдэглэнэд.

«Нью-Йорк таймс» ба «Нью-Йорк геральд трибюн» гэдэг газетэнүүд московско фронт дээрэ немецүүдэй бута сохиоулһан тухай мэдээсэлые бүхэлеэрынь ба «Гитлер ба тэрэнэй компаньенуудай» хаартын нааданай гэрэй жүүлигүүд ба шүүлернүүд» гэһэн гаршаттай Советскэ Информбюродой мэдүүлтые толилһон байна.

Немецүүдые Улаан Армиин түриндэ үргэлжэлһөөр байһан ябадал хадаа бүгэдэнэй хэрэгт амаргүй ехэ туһаламжа үзүүлнэ гэжэ «Нью-Йорк геральд трибюн» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Зүүн фронт дээрэ немецүүдэй ургашагүйдэлһэнэй тухай тэдэнэй өөһэдынь үгэһэн тайлбарилгануудые хэблэл ба радионууд наада баридаг байна. Сагай уларил бэрхэтэй ба «ородууд хадаа бута сохиоулһанаа яажашье мэдэрнэгүй» гэжэ германска радиогой «гомдоһон» ушар илангаяа ехээр энеэдэ гаргана. Энэ хадаа германска командованиие тоншье һаа бэрхэшээлтэй байдалда оруулна ха гэжэ «Нью-Йорк таймс» гэдэг газетэ ёгтолон тэмдэглэнэ.

Урда зүгтэхи Улаан Армиин иллтанууд тухайда «Нью-Йорк таймс» гэдэг газетэ иигэжэ бэшэнэ: Зүүн фронт дээрэ немецүүдэй гэдэргээ сухарилга болбол энэ дайнай түсэб хараае нилээд ехээр хубилгаба. Гитлерэй шэнэ иллтанууые туйлаха хүсэ шадалгүй болошоһоной һүүлээ бухы Германида ямархан һанал болгонуудай түрэжэ бэйһан тухай Геббельсын урмаа хухарангяар бэшэһэн һүүлшынь статьянууд харуулжа үгэнэ. Германска сэрэгүүдэй сухарилга болбол Гитлерэй зассагуудай дунда тон ехэ мэгдэл гаргаба.

«Нью-Йорк геральд трибюн» газетэ Гитлерэй мүнөөнэй байдалые 1812 оной декабриин 5-ай Наполеоной байдалтай жэшэнэ; тиихэлэ Наполеон хадаа «хяа сахиулжа бутаран һалаһан агуу ехэ армиингаа улэгдэлнүүдые ормижо бухы Европа соогуур тэрэ суута тэрьедэлгээ эхилһэн юм. Тэрэ дайнда диилдэжэ, армиягаа гээгээд, империеэ абаржа шадагүй һэн». Германи үшөө бут сохигдоогүй, теэд, бии бухы хүсэеэ эршэдхэн суглуулба ха гэжэ газетэ үргэлжэлнэ. Энэ болбоо буу зэбсэгэйнгээ нилээд ехэ хэмжээнэй хосоруулаад, мүнөө гарючиин ехэ дутагдалда орохоёо байна.

«Нью-Йорк таймс» гэдэг газетын сэрэгэй шэнжэлэгшэ Болдуин гэгшэ Ростов шадар Улаан Армиин туйлаһан иллтанууд тухай иигэжэ мэдүүлнэ: Һүүлэй удэрнүүдэй байдалай харуулһанаа ёһоор, «Ростовой тухай үльгэр туужа болбол бухы дайнай агуу ехэ компаниинуудые бэшэнэ хуудаһанууд дотор томо үзэгдэдэг бэшэгдэн мүнөө үеын дайнай түүхэдэ орожошье болохо. Мүнөө үедэ немецүүд бэшэ, харин Улаан Арми добтолжо гэжэ Болдуин бэшэнэ. Немецүүдэй диилдэлгэ хадаа ородуудай тэйхамшагта хүсэтэй байһаниие харуулба. Гэхэтэй хамта, Германи «илагдашагүй» гэһэн гарлергэнэй үльгэр туужые ядаадаа германска солдадуудые этигхэсэ болихой гэжэ Ростовой жэшээ дээрэһээ элэр харагдана.

«Нью-Йорк пост» газетэ бэшэнэ: «Нацистнууд болбол Ростов шадар ганса түрүүшын сохилто абаһан бололтой. Һүүлэй үдэрнүүдтэ мэгдүү яаралаа сухарижа ябана. Нацистска эмхилтые гүйсэд усадгахын түлөө хүндэ бэрхэшээлтэ үшөөл олон үдэрнүүд үлөөд байна, тиигэбшье һаа ростовско байлдаануудай хэзээдэшье мартагдахагүй. Нацистнууд хадаа намнагдажа, эсэй эсэстэ, дуулһан бута сохигдожо шадагдаха байна гэжэ мүн бидэнэр мэдэнэбди. Ростов городшадархи иллтануудэ энэ этигэлые батадхажа үгэнэ».

Ростов шадархи сохилто хадаа гамагтал саг соогоо хэгдэһэн ехэ шадамараар бэелүүлэгдэнэ байна гэжэ «Сэн» гэдэг газетэ мэдүүлнэ.

Зүүн фронт дээрэ германска сэрэгүүдэй диилдэлгын ехэ удхатай байһаниие изоляционистскаш газетэнүүд мэдэрхэ баатай болобо. СССР-тэ эсэргүү дайн хадаа германска сэрэгэй машинтаһ тэдэнэрэй һанаашаһаа нилээд ехэ хүсые эриһэн байгаа гэжэ «Чикаго трибюн» гэдэг газетэ мүнөө дүүлнэ. Гитлер болбол Россиие тобтолжо туйлай ехээр эндүүрбэ. Энэ ниинь мүнөө үедэ тон эли болоо гэжэ газетэ бэшэнэ.

«Нью-Йорк таймс» газетын берлинскэ корреспондент Тихвин городые советскэ сэрэгүүдэй эзэлһэн тушаа бэшэхэ зуураа иигэжэ тэмдэглэнэ: «Улаан Армиин болбол дайнай эхилһэн сагһаа хойшо эгээ түрүүшынхиеэ бүрэн фронтдоо үүсхэлые сөрөгтөө гарта абаба. Урда фронтдо германска сэрэгэй бэлэдхэлнүүдэй эмхи журамаа алдашаһан юм хэ. Тихвин городые советскэ сэрэгүүдэй эзэлһэн ябадал хадаа фронтын олонхи участогуудаа дэрэ үүсхэлые ородуудай гарта оруулба гэһэн мэдээсэлнүүд болоо. Тэрэ зэбсэглэлынь гэбэл: 14 дюймайман, 6 дюймын арбан зуран ехэ буу ба 5 дюймын найман буу болоно. Линкорой борт дээрэ гурбан самолет ябаһан юм ха.

Алас дурнадахи англійска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мэдээсэл

ЛОНДОН, декабриин 10. (ТАСС). Рейтер агентствын сингапурска корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Сингапурта декабриин 10-ай үглөөгүүр Алас Дурнадахи англійска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин удаахи мэдээсэл тунхаглаба: Һүүлэй 24 час соо дайсан болбол хойто Малайяда десантна ябуулгануудые бэелүүлхэ ба агаарһаа сохилто хэхэ гэһэн һэдэлгээе тон амжалтагүйгөөр үргэлжэлөө. Пенанг арал тушаахи гүой дээрэхи түмэр харгын захын пункт болохо Баттерорс гэдэг аэродром дээрэ агаарай добтолгын 6 лоходо дайсанай 5 самолет унгаагдаа, тэрээнэй дүрбэниинь зенитнэ артиллериин буудалгаар үгы хэгдэбэ. Кото Бар, Пантаниоа Сингорой районуудай эрьье шадар бархас хаяжа зогсоһон дайсанай олохон тоото суднануудтэрэнтэй хамта уһан сэрэгэй флодой корабльнуудаг агаарай тагнуулаар элирүүлэгдэһэн байгаа. Энэ суднануудэ эхилхэдээ десантнуудые буулгаһан аад, харин мүнөө эдэ десантнуудаа хангаха ябадалые үргэлжэлхэ һэдэлгэгэй байһан бололтой.

Абтаһан мэдээнэй ёһоор, декабриин 10-ай үглөөгүүр эртэ японтон Куантанһаа хойгуур Малайяын зүүн эрьедэ буухые забдад, тэндэ англійска сэрэгүүдгэй байдаһанһаа гадна, англійска авиациин зүгһөө сохилтодо ороо. Декабриин 9-дэ Сингапурта улаан сэрэгэй дэмжэлгэ, мүн тэрэшэлэн бомбардировочно ба истребительнэ авиациин соединени ерэһэн байна. Түрүүнэй буулгаһан сэрэгүүдэйнгээ ябуулгануудые дэмжэхэ шэнэ десантнуудые буулгаха гэһэн дайсанай һэдэлгэнүүд тухай мэдээнүүд мүнөө хүргэр абтаагүй.

ЯПОНСКО ТАГНУУЛАЙ НАЧАЛЬНИГАЙ ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

ТОКИО, декабриин 11. (ТАСС). Номгон океандахи дайн болбол үргэн территориие эзэлнэ, тэрэ хадаа үни удаан үргэлжэлхэ ба энэ дайнда Японы гүрэн гүйсэд бэлэн байна ёһотой гэжэ армиин тагнуулай таһагай начальник полковник Охира радиогоор хэлэхэ зуураа мэдүүлбэ: «Манай орондошье дайнай гол ябуулгануудай дэлгэржэ магад байһаниие мүн тэрэшэлэн тэмдэглэхэ шухала», — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

„Харуна“ гэдэг японскэ линкорые шэнгээлгэ

ЛОНДОН, декабриин 11. (ТАСС). США-гэй сэрэгэй министр Стимсон болбол 29 мянган тонно түрихэ шадалтай «Харуна» гэдэг японско линкорой шэнгээлгэ тухай тусхар мэдээсэбэ гэжэ Рейтер агентство дамжуулба. «Харуна» линкорые Лусон арал хаа хойгуур (Филиппинэдэ) американска авиацин шэнгээһэн гэнэ.

* * *

29.330 тонно уһа түридэг «Харуна» гэдэг линкор 980 хүн ажалтай байгаа. Тэрэ хадаа 1921 ондо уһанда табигдаһан, 1927-1930 онуудта һэльбэн шэнэдхэгдэһэн байна, энэ болбол Кионо классай дүрбэн корабльнуудай гэнэнь болодог байгаа. Тэрэ зэбсэглэлынь гэбэл: 14 дюймайман, 6 дюймын арбан зуран ехэ буу ба 5 дюймын найман буу болоно. Линкорой борт дээрэ гурбан самолет ябаһан юм ха.

Харюусалгата редакторые орологшо Ц. ГАЛСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 2 ш.; секретариата и отделов партийной жизни—3-23; отделов пром. и транспорта, сельскохозяйственного—7-55; и отдела писем 5-07

Н—3259

Типография издательства республиканских газет БМАССР.